

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilariôn V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

D-L PROFESOR IOAN PETROVICI, MINISTRUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR, LA ARAD

Instituțiile fundamentale, Biserica și Școala din Arad, au avut bucuria de a fi cercetate de către marile lor călăuzitor: dl profesor Ioan Petrovici, Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor.

Dl Ministru I. Petrovici a sosit în Arad Marți, 9 Noemvrie dimineața, însoțit de dna Petrovici, de dl profesor Gh. Drăgănescu, director general al învățământului superior, dl profesor D. Gerota, director general al învățământului secundar, dsoara prof. Simian, inspectoare generală a învățământului profesional, dl prof. C. Micu, director de cabinet, dl insp. S. Evuțian, inspector general șef din Timișoara și dl insp. F. Vâjdea.

În timpinarea onoratului oaspe au ieșit la gară autoritățile și un numeros public în frunte cu: P. S. Sa dr Andrei Magieru, episcopul Aradului, general Sabin Banciu, prefectul județului, dr. Octavian Lupaș, primarul municipiului, dr. Marcu Huțiu, prim procuror, dr. Nicolae Popoviciu, rectorul Academiei Teologice, directorii, profesorii și învățătorii din localitate.

Prima vizită dl Ministru o face la reședința P. S. Sale Părintelui Episcop, de unde pornește în cercetarea instituțiilor religioase și culturale din Arad, vizitând liceul de fete „Elena Ghiba Birta”, liceul de băieți „Moise Nicoară”, Palatul Cultural, Biserica din suburbia Grădiște, Catedrala Aradului și Prefectura. Masa a fost servită la reședința episcopicească.

După masă dl Ministru, însoțit de o numeroasă suită, a vizitat Academia Teologică, fiind întâmpinat de întregul corp profesoral, de studenții Academiei și de mai mulți clerici din Arad.

La Academia Teologică, dl Ministru Ioan Petrovici a fost primit în sala de festivități și binevențat de către I. P. C. Iconom Stavrofor dr Nicolae Popoviciu, rectorul Academiei.

Cuvântarea

P. C. S. Păr. Dr. Nicolae Popoviciu:

Vizita Domniei Voastre, Domnule Ministru, la școala noastră, care a intrat în al 122-lea an al vieții sale, este pentru noi, profesori și studenți, un prilej de deosebită cinste și rară bucurie.

D-Voastre, Domnule Ministru, vizitați multe școli, dar școala noastră în întreaga sa istorie de 122 de ani poate să înscrie abia al patrulea caz, când primește sub acoperișul său pe un Ministru al Culturii românești, și primul caz, când această veche instituție de cultură duhovnicească creștină și națională are fericirea să fie onorată cu prezența D-Voastre, care sunteți nu numai îndrumătorul oficial vremelnice al destinului învățământului și Culturii Naționale, ci mai presus de toate filosoful de înaltă spiritualitate, ale cărui lucrări de mare valoare sunt străbătute de concepțiile de viață creștină, ai cărei aderenți smeriți suntem și noi. De aceea, noi profesorii și studenții acestei școli, pusă în slujba fortificării vieții creștinismului nostru național ortodox, vă exprimăm toată grațitudinea și cele mai calde sentimente omagiale de profund respect și devotament pentru bunăvoința de a ne vedea.

Domnule Ministru, Noi suntem modești urmași ai înaintașilor noștri, cari timp de 122 de ani au adus în această școală servicii neperitoare Neamului și Bisericii naționale dela frontiera etnică de vest a Neamului. Și ne putem mândri nu numai cu această frumoasă vechime, dar putem să afirmăm că școala noastră este cea mai veche școală cu organizare de învățământ superior din țara întreagă, deoarece chiar începând cu anul școlar 1826/27 avea cursuri de 3 ani, iar în anul școlar 1852/53 autoritatea bisericească eparhială a hotărât să primească în școală numai tineri cu pregătire de 8 clase secundare. Cu această bună organizare, școala noastră, înfrățită până nu de mult sub acelaș acoperiș cu Școala Normală de pe vremuri, cu vechea Preparandie a lui Țichindeal, a fost în situația fericită de a pune în slujba Neamului an de an atâtea și atâtea serii de conducători sufletești ai poporului de pe aceste meleaguri, oțeliți la acelaș foc sacru al naționalismului integral românesc și al credinței ortodoxe străbune, ce ardea în acest secular Institut teologic și pedagogic de odinioară, și arde și acum în noua sa ipostază dela anul 1927 de Academie Teologică cu cursuri de patru ani. În cursul vremurilor aici, în această școală, și-au pus

tot sufletul lor mării predecesori ai noștri, dintre cari, afară de Dimitrie Tichindeal, cel cu gură de aur, amintim pe înflăcăratul luptător pentru drepturile naționale: Vichentie Babeș, pe învățatul îndrumător al învățământului: Constantin Diaconovici Loga, pe eminenții profesori și autori de manuale didactice: Alexandru Gavra, Teodor Ceonța și Petru Pipos, pe compozitorul de cântări patriotice și populare, cunoscut de toată suflarea românească: Ioan Vidu, pe înțeleptul și energicul luptător național, care a fost episcopul Roman Ciorogariu, pe învățatul episcop Iosif Goldiș, pe chibzuitul mitropolit Miron Romanul, pe cel mai bun teolog de pe vremea sa, autor de multe lucrări științifice teologice, Iosif Olariu, și pe istoricul apreciat de Academia Română, Teodor Botiș. De sigur că sufletele acestor conducători și luminați dascăli ai școlii noastre, ale căror chipuri le păstrăm cu venerație pe pereții acestei sale istorice, tresaltă de bucurie, când, în perspectiva lor istorică de cincisferturi de veac văd interesul, pe care îl poartă școlii lor Ministrul filozof creștin, cel care are deplină înțelegere pentru toate problemele bisericesti și ale educației tinerelor generații ale Neamului și prin urmare și pentru învățământul teologic.

Domnule Ministru. Raza de acțiune a școlii noastre în trecut, până la fericita întregire politică a Neamului din 1918, s'a extins asupra întregului teritoriu al Crișanei și Banatului, pregătind pe conducătorii sufletești ai poporului din Eparhia de odinioară a Aradului, care cuprindea actualele Episcopii ale Aradului, Orăzii și Timișorii. După întregirea Țării, desfăcându-se din Eparhia noastră $\frac{1}{3}$ din teritoriul său, din cari părți s'au organizat Eparhiile Timișorii și a Orăzii, astăzi sfâșiata de războaie, am fi avut să ne îngrijim în această școală numai de pregătirea viitorilor preoți din Eparhia redusă a Aradului. Totuși constatăm că și în acest timp am avut, pe lângă studenții din Eparhia noastră, nu numai mulți din toate colțurile Țării, din Ardeal, Oltenia, Muntenia și Moldova, ci și studenți din alte țări și de alte neamuri: din Iugoslavia, Ungaria, Albania, Italia și chiar și din Anglia. Credem că acest fapt este o dovadă de prestigiu, de care școala noastră se bucură nu numai la noi în țară, ci și peste granițele țării noastre.

Domnule Ministru. Astăzi războiul groaznic, ce-l poartă Țara împotriva dușmanului nostru de totdeauna, își are repercusiunile sale și asupra bunului mers al vieții școlii noastre.

De doi ani de zile numărul studenților prezenți la cursuri se împușinează tot mai mult. Peste jumătate din cei 60 studenți ai noștri au fost chemați să-și îndeplinească datoria către Țară în armata noastră glorioasă. Nu ne plângem de acest fapt, deoarece înțelegem deplin mărimea vremurilor, pe care le trăim, și știm că la răscrucea de astăzi a istoriei toate energiile Neamului trebuiesc puse în prima linie în slujba războiului și că de eforturile sufletești și trupesti ale generației actuale depinde soarta viitoare și a noastră, și a multor generații viitoare.

Dealtfel despre situația de astăzi a școlii noastre aveți acum prilejul să Vă convingeți personal măcar și în

trează la fața locului. Noi Vă asigurăm că suntem deplin conștienți de ceea ce așteptăm de la noi, ca fâuritori de caractere solide și hotărâte, de cari Țara și Neamul are și va avea nevoie în viitor. Ne silim să pregătim pe preotul, pe dreptvestitorul apostol al unei vremi ce va să vie după cataclismul de astăzi, care să fie povățuitorul și îndrumătorul poporului nu numai în cele duhovnicești religioase, ci și în toate domeniile vieții naționale. Și în străduințele noastre ne bazăm nu numai pe modestele noastre puteri, ci în prima linie pe înțelepciunea Prea Sfințitului nostru Episcop Andrei, care atât în calitate de suprem părinte sufletească al nostru, dar și ca fost profesor și conducător de școală teologică, între cele dintâi preocupățiuni ale P. S. Sale a pus grija ca școala noastră să corespundă tot mai mult chemării sale.

Domnule Ministru. D Voastre Vă aveți principiile bine fixate în privința educației, instrucției și culturii viitoarei generații a Neamului nostru, și noi credem că activitatea acestei școlii se poate bine încadra în realizarea principiilor D Voastre. Cu această convingere știm că putem nădăjdui să ne creați condițiuni tot mai prielnice pentru viitorul școlii noastre, pentru ca să putem duce cu tot mai mare succes „lupta cea bună a credinței” în aceste vremuri epocale ale istoriei Neamului nostru.

În fine, mulțumindu-Vă călduros pentru bunăvoința ce ați avut o, punându-ne la dispoziție mijloacele materiale necesare pentru ca deocamdată cel puțin exteriorul vechiului nostru edificiu să se poată prezenta într-o haină înnoită, Vă zicem din toată inimă: Fiți binevenit în mijlocul nostru și să trăiți la mulți ani!

Di profesor Ioan Petrovici, Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor, răspunde cuvântării Părintelui Rector:

Cuvântarea d-lui prof. Ioan Petrovici:

Mă documentez mai bine la fața locului asupra trecutului și activității acestei școli. Știam că Academia Teologică din Arad, a jucat un rol de seamă într-o epocă în care acest colț de pământ nu se bucura de întreaga libertate. Știam dinainte că aceste Academii din Ardeal au fost în trecut adevărate fortărețe în fața valurilor dușmane. Am aflat însă astăzi cu cea mai vie satisfacție, că în această Academie vin tineri care aparțin nu numai acestei țări, ci și unor popoare streine, și încă ai unor popoare dintre cele mai de frunte din Europa. Desigur că gloria unei școlii stă și în numărul tinerilor care vin din alte țări să îi frecventeze cursurile. Astfel, Facultatea de medicină din București se mândrește cu studenții numeroși care vin din Bulgaria să studieze aici. Tot așa și la Iași, când Universitatea de acolo a implinit 50 de ani, am fost foarte emoționat când rectorul Universității din Berlin a făcut urare ca această Universitate să aibă tot atâția studenți germani, câți studenți români are cea din Berlin. Iată deci că și aici am

simțit o deosebită bucurie când am auzit că tineri aparținând altor popoare europene vin să studieze aici.

Eu vă urez, d-le Rector, să conduceți cu cât mai mult spor și pe mai departe această Academie și să dați țării noastre cât mai mulți preoți. La noi Biserica a avut totdeauna un rol de mare importanță în evoluția Statului și a Neamului. Ea va avea însă mai cu seamă un rol considerabil după acest războiu, care a suspendat sentimentele de omenie și generositate. Deaceia, în timpul războiului, nu există numai tema războiului în sine, ci și tema z'lelor de după războiu. Pentru poporul nostru trebuie să vină o pace care să-i redea biruința deplină a drepturilor sale. Această biruință cade în sarcina armatei și a oamenilor de stat. În ce privește reabilitarea societății, a omeniei și a marilor virtuți ale sufletului omenesc, această reabilitare revine mai ales Bisericii.

Am conceput întotdeauna Biserica noastră ca o Biserică militantă. Așa a fost în trecut și așa va trebui să fie și în viitor.

La Beiuș, în momentul când s'a adus vorba despre desființarea sectelor, am zis: Guvernul și-a făcut datoria, desființându-le, urmând acum ca Biserica să readucă în sânul ei oile rătăcite.

Biserica ardeleană și-a îndeplinit în trecut misionarea și se găsește și astăzi pe făgașul cel bun. În ce privește reorganizarea învățământului teologic, asupra acestei reorganizări se mai fac încă și astăzi proiecte. Un lucru este însă sigur, acela că nicio dată nu poate intra în mintea omului suprimarea unor școli care și-au dovedit necesitatea. O școală care are atâtea înfăptuiri în trecutul ei, nu poate decât să fie liniștită și să muncească și mai departe cu aceeași sârguință. Guvernul înțelege să sprijinească toate vechile instituții naționale, nu să le desființeze.

Mi-ați vrut bun venit. La rândul meu vă zic: contribuiți și dumneavoastră ca să putem traversa cât mai repede zona durerii, prin care trece astăzi neamul românesc și să-i putem reda acestui neam bucuria pe care o merită pe deplin.

După festivitatea din aulă, în cadrul căreia corul studenților, sub conducerea Păr. prof. P. Bancea a cântat: Pe Stăpânul, La mulți ani și Lăudați..., dl. Ministru vizitează sala profesorilor, salele de cursuri, capela și biblioteca Academiei.

După vizitarea Academiei Teologice, a Școlii Normale și a Liceului Industrial de băieți, dl. Ministru a asistat la o frumoasă serbare artistică și literară, dată de elevele și elevii liceelor teoretice din Arad, în sala festivă a liceului „Moise Nicoară”.

La ora 19, la Prefectura județului a avut loc recepția, cu care ocazie s'au rostit frumoase și însuflite cuvântări.

Seria cuvântărilor o începe P. S. Sa Părintele

Episcop dr. Andrei Magieru, care în numele tuturor confesiunilor creștine din Arad, face o luminoasă și emoționantă mărturisire de credință a tuturor slujitorilor altarelor.

Omagiul Bisericii: cuvântarea P. S. S. Episcopului Andrei:

Nu este o întâmplare că Biserica și Școala, cele două instituții spirituale ale frontului intern, își fac azi împreună mărturisirea lor de credință înaintea D-Voastre. Act în Ardeal ele au fost totdeauna nedespărțite. Școala a răsărit, ca floarea, din tulpina Bisericii. Lupta între ele ar fi tot atât de nefirească, ca și cea dintre inimă și creier. Definiția că Școala ar fi pentru cel mic și Biserica pentru cel mare, nu este potrivită. Mai curând se poate spune că Biserica coboară cerul pe pământ, adică pe Dumnezeu la om, iar Școala vrea să ridice pământul spre cer și pe om către Dumnezeu. Preocuparea, atât a Școlii cât și a Bisericii este „omul”. Antropos, cum i-se spune omului pe grecește, înseamnă „cel ce are privirea ridicată în sus”, iar „om” (homo) înseamnă o ființă „asemănătoare” cu Creatorul. Omul trăiește în lume, în societate. Cu educația omului se ocupă atât Biserica cât și Școala. Amândouă se străduiesc să ridice și să spiritualizeze omul. Amândouă se ocupă de sufletul omului. Ele sunt depozitarele bunurilor supreme ale omenirii, care sunt: credința, morala și cultura ce răsare din minte și inimă. De față se găsesc reprezentanții tuturor confesiunilor creștine din Arad. Deși sunt mai multe confesiuni creștine, totuși înaintea lui Dumnezeu este un singur nume în care ne mântuim: Iisus Hristos.

Dacă în viața de toate zilele, între reprezentanții diferitelor confesiuni, pot fi lupte, acestea se explică prin faptul că toți suntem oameni și indivizii, în spațiul acesta terestru restrâns, se ciocnesc. Când ne ridicăm însă mai sus, limitele spațiului dispar și odată cu ele dispar și motivele de divergență, iar noi rămânem slujitorii unui singur ideal: împărăția lui Dumnezeu, împărăția cerurilor pe pământ, o slujim cu toții. „Pacea lui Hristos” dorim s'o instăpânim cu toții în suflete. Aceasta este singura garanție a păcii în lume.

„Impărăția lui Dumnezeu nu este mâncare sau beutură, ci: dreptate, pace și bucurie în duh”. Acestea toate sunt bunuri după care însetează întreaga lume. Noi slujitorii împărăției cerești pe acestea le vestim și în slujba lor suntem. Trăim în atmosfera de încredere în dreptatea lui Dumnezeu și în pace creștină, noi, aici la granița de vest. Această atmosferă de pace și de încredere în viitorul țării și al neamului am vrea să o putem transmite până la marginele de răsărit ale țării noastre.

Mărturisim că acești 25 de ani de stăpânire românească pe aceste țărâni au fost prielnice pentru dezvoltarea vieții creștine. Suntem încredințați că a-

celeași condițunt le vom avea și de aici înainte și mai ales acum când destinele acestei țări sunt în mâinile M. S. Regelui Mihai I, nădejdea viitorului nostru, și ale marelui creștin, Mareșalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului, iar rosturile Bisericii și ale Școalei, în raportul cu Statul, sunt încredințate profesorului și filosofului Ioan Petrovici, filosof creștin și de rasă, înzestrat cu gândire clară, cu inimă străbătută de credința creștină, cu largă înțelegere pentru om și cu înălțimi de vultur.

După P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, mai vorbesc: dl Ascaniu Crișan, directorul liceului „Moise Nicoară” în numele profesorilor dela școlile de băieți, dșoara Elena Damian, directoarea liceului „Elena Ghiba Birta” în numele profesoarelor dela liceele de fete, dl profesor Romul Grapini, președintele Asociației profesorilor secundari, dl Eugen Spinanțiu, inspector școlar, în numele membrilor corpului didactic al învățământului primar.

Tuturor le răspunde d-l profesor Ioan Petrovici, ministrul Culturii Naționale.

Răspunsul d-lui prof. Ioan Petrovici:

Școala și Biserica, așa după cum a spus Prea Sfințitul Părinte Episcop Andrei, n'au fost niciodată despărțite, nici în Ardeal și nici în Vechiul Regat, ci au mers mereu mână în mână pe același drum. Când școala s'a despărțit de Biserică și a dus luptă ideologică contra Bisericii, atunci acea școală s'a distrus. Este cunoscut exemplul Academiei dela Cotnar, întemeiată de aventurierul Despot Vodă, care a pornit luptă de idel împotriva credinței strămoșești. Această luptă s'a terminat cu distrugerea Academiei dela Cotnar, iar pe susținătorul ei l-a costat tronul și viața. Toate școlile mari din Vechiul Regat au ținut strânsă legătura cu Biserica. Această legătură se oglindește în faptul că dela început ministrul școlilor este și ministrul Bisericii. Dacă totuși s'a încercat să se despartă, situația n'a putut dăinui, așa 'că azi vă salutăm în aceeași persoană reprezentantul Bisericii și al Școalei.

Nu se poate separa niciodată știința de credință, deoarece ele, ambele, sunt două compartimente ale sufletului omenesc, iar sufletul este o unitate firească și organică ce nu se poate diviza. Dacă totuși această separare se întâmplă, atunci ea nu se petrece niciodată spre fericirea celui ce o face. Constatarea aceasta am putut-o face prin experiență personală, căci mărturisesc că am avut și eu o epocă în viață când nu credeam în Dumnezeu. Acum când privesc îndărăt, și privesc adeseori, căci vârsta îmi permite s'o fac, găsesc că epoca necredinței este epoca cea mai nefericită din viața mea, deși este o epocă din tinerețe. Îmi aduc aminte că în acea vreme eram un tânăr melancolic, amărît și am trăit zilele cele mai nefericite, până ce grație studiilor spirituale și școalei m'am întors la credința religioasă.

Puțină știință îndepărtează de Dumnezeu, știința multă luminează cărările, potolește îndoielile, umple sufletul de căldura credinței și apropie de Dumnezeu.

Acest precept îl recomand tuturor. Pe cel ce au părăsit credința îl sfătuiesc să-și suspende atelismul, până ce-și vor completa cultura, prin care apoi se va face unitatea credinței și științei.

Am ascultat cu bucurie cuvântările și constat cu satisfacție că intențiile cu care am venit în fruntea resortului Culturii Naționale și al Cultelor mi-au fost înțelese; eforturile ce le-am făcut au fost sesizate de către membrii corpului didactic din Arad. M'am străduit pentru ca nivelul învățământului să nu scadă în spiritualitate. Trăim vremuri de război, vremuri potrivnice spiritualității, și fenomenul scaderii ei s'a înregistrat în unele țări, unde s'au scos unele materii din învățământ, ca să facă loc altora, cu caracter practic, motivându-se că se face aceasta pentru a da satisfacție vremurilor pe care le trăim. S'a accentuat în chip deosebit asupra educației fizice și asupra materiilor practice. S'a simțit un vânt ce voia să aducă și în Țara noastră aceasta nouă orientare.

M'am împotrivit acestui curent, nu fiindcă aș disprețui educația fizică sau partea practică. Nu depreciez importanța lor, căci sunt convins că aplicarea este fructul teoriilor.

S'a spus că avem vremuri de război care cer luptători ce au nevole de carte mai puțină, dar trebuie să aibă mușchi puternici, să poată alerga, să știe să conducă un automobil și să fie stăpâni pe tai-nele unui aeroplan.

Recunosc necesitatea tuturor acestora, dar sunt convins că eroismul mai este și altceva, mai are și alte părți decât mușchi, forță, automobil, avion. Pe lângă aceste lucruri din domeniul pragmaticului, eroismului îi este esențială mai ales conștiința datoriei și a jertfei. Poți fi erou fără ca totuși să fii un atlet. Strălucit exemplu de acest adevăr au dat în actualul război membrii corpului didactic, citați mereu pentru bravura lor. Învățătorii au luptat și au murit frumos, fără atletism și fără abuz de discipline practice. Da! locul ce se cuvine educației fizice și materiilor practice, dar vreau ca, în învățământ, cununa spiritualității să rămână intactă.

Mă bucur că aceste inițiative și strădanii ale mele au fost înțelese. Dovada am avut-o în frumoasa serbare de azi. Urmărim rafinarea sufletului printr'o cultură intensă a frumosului de ordin spiritual, în tovărășia adevărului și a credinței religioase, pentru a obține un cetățean bun, plin de abnegație și entuziasm, înserat în marșă colectivitate a Neamului românesc. Traversăm momente grele, însă optimismul meu rămâne drept, căci oricare ar fi greutatea clipei, dreptatea, care nu stă în puterile omului ci este în mâna lui Dumnezeu, va triumfa. Bazat pe această convingere privesc cu optimism viitorul, căci după epoca de în-

cercare va veni și epoca de lumină în viața Neamului nostru.

Trag nădejde că Regele nostru, Mihai I, întâi după cronologie, va fi Mihai II, după înfăptuiri.

Un entuziast ropot de aplauze acoperă ultimile cuvinte din vorbirea d-lui Ministru.

După ce au luat sfârșit cuvântările, P. S. Sa Episcopul Andrei însoțește pe dl prof. I. Petrovici în mijlocul clerului și a dascălimi prezente, cu care se întrețin câteva momente.

După recepția dela Prefectură, dl Ministru I. Petrovici, cu suita, s'a reîntors la reședința episcopescă, unde a luat masa, iar târziu în noapte a plecat cu trenul la București, chemat de alte rosturi.

Pr. Prof. Ioan Ageu

Sărbătorirea

P. C. S. Părintelui Dr Gh. Ciuhandu

Implinind Părintele Dr Gh. Ciuhandu douăzeci ani în slujba de președinte al Asociației clerului „Andrei Șaguna” din Mitropolia Ardealului, conducerea centrală a Asociației a proiectat o sărbătorire a P. Cucerniciei Sale în cadrele unui apropiat congres. Cum însă vremurile nu sunt prielnice unor astfel de manifestații, comitetul Asociației a ținut totuși să arate venerabilului ei președinte semnul dragostei și a recunoștinței, printr'un cadou pe care președinții secțiilor eparhiale ale Asociației i l-au predat Joi în 11 Noemvrie 1943.

În acest scop, în numele tuturor preoților din Mitropolie, s'au prezentat la locuința P. C. Sale din Arad, PP. CC. Protopopi Stavrofori: Emilian Cioran-Sibiu, Zaharie Moga-Bieș, Romul Ancușă-Caransebeș, Al. Baba-Alba-Iulia și preoții Melentie Șora-Timișoara și Viorel Mișuțiu-Arad. După o cuvântare aleasă, în care a dat expresie sentimentelor de iubire și mulțumire pentru activitatea desfășurată în fruntea Asociației, P. C. Prot. Emilian Cioran a dăruit P. C. S. Părintelui Dr Gh. Ciuhandu o frumoasă cruce de argint aurită, cu pietre prețioase și cu lanț de aur, cumpărată din contribuția benevolă a tuturor preoților din Mitropolie.

Adânc mișcat, a răspuns sărbătoritul, arătând că toată activitatea Sfinției Sale a fost desinteresată și inspirată numai din dragoste față de Biserică. De încheiere, P. C. Sa roagă pe bunul Dumnezeu să ne aducă biruința dorită și pacea, ca Asociația să-și poată continua activitatea ei rodnică.

Pe lângă desfășurarea acestei festivități sobre, s'a mai înregistrat încă o faptă de laudă: cu 15.000 lei, rămași din suma adunată pentru cumpărarea crucii, s'a pus bazele unui fond care va purta numele „Dr Gh. Ciuhandu”, din care se vor premia lucrări de seamă, care se vor ivi în cadrele Asociației

„A. Șaguna”. Fondul se va augmenta dintr'o contribuție de 10%, care se va reține din cotizațiile membrilor față de centrul Asociației.

Inregistrăm aceste fapte nu pentru lauda unui om, ci pentru exemplul unei vieți închinată — cinstită, cu modestie, dar și cu tenacitate — muncii pentru ridicarea prestigiului clerului și Bisericii din Mitropolia Ardealului.

Sunt fapte simple, dar adânc grăitoare, care încununează sbuciumul unui om care, nici la bătrânețe, și nici în luptă cu boala, nu lasă condeiul din mână, și nu încetează avântul creator și osteneala cercetărilor istorice.

Ne plecăm smeriți în fața unui astfel de preot și-l asigurăm că admirația și simpatia clerului nostru îl vor urma și-l vor urmări totdeauna, cu toată iubirea.

Despre ce se predicăm?

În *Duminica a 26-a după Rusalii* (21 Noemvrie), — tema: **Memento mori**.

„Nebune, în noaptea aceasta îți se va lua sufletul, iar cele ce ai gătit ale cui vor fi?” (Lc. 12, 20). Cu această sentință neașteptată s'au risipit într'o clipită toate planurile bogatului, care la toate se gândise: la mărirea hambarelor, la bună-tățile „strânse pentru mulți ani”, la odihnă, la mâncare, la băutură, la veselie, — numai la sfârșitul tuturor acestora, la moarte, nu s'a gândit. Deaceia a fost numit „nebun”, pentru că și-a judecat viața lui pământească păgânește, fără credință; iar în Scriptură nebuni se numesc aceia care neagă pe Dumnezeu în teorie și mai vărtos își trăiesc viața ca și cum n'ar exista Dumnezeu și ca și cum nu în voia și în mâna lui le-ar fi numărul zilelor lor. Din acest sfârșit neașteptat al bogatului nebun ne alegem cu învățătura foarte însemnată, că viața ne este un dar dela Dumnezeu, și nu de noi atârnă lungimea ei, căci nici nu-i putem ști sfârșitul, dar încă să-l mai și amânăm. Însă la acest sfârșit, care poate veni în orice clipă, trebuie să ne gândim neconținut.

*

Dacă pentru un creștin adevărat moartea nu trebuie să fie tiran îngrozitor, care-i terorizează viața, clipă de clipă, apoi totuși va trebui să-i fie un veșnic memento, care să-i amintească oricând, că nu-i petrecerea lui fără de sfârșit în această viață. „Spune-mi, Doamne, sfârșitul meu și numărul zilelor mele, ca să știu care-i veacul meu. Iată tu ai dat zilelor mele lungimea unei palme, și veacul meu e ca o nimica înaintea ta” (Ps. 38, 5). Ce mare și dureros adevăr cuprind aceste cuvinte ale Psalmistului! În ele se cuprinde întreagă durerea și neliniștea vieții noastre. Durere, pentru-

că această viață a noastră e iute trecătoare: „Omul trece ca umbra și înzădar se tulbură” (Ps. 38, 8). „Așa trece viața noastră, iute, și sburăm cum zboară pasărea'n văzduh” (Ps. 89, 11). Și neliniște, pentru că nimeni nu știe care-i veacul său și numărul zilelor, când se va sfârși. Un lucru știm cu toți: că suntem călători grăbiți în calea vieții pe care unii cad mai târziu, iar alții prea de vreme. Nu-i scris pe fruntea nimănui cât va trăi. Ci numărul zilelor noastre este o taină a preabunului Tată ceresc, care, după voia sa, cheamă la sine nu numai pe oamenii împovărați de bătrânețe, ci și pruncii abia înfloriți în grădina vieții, sau pe bărbații în puterea vârstei. „Dar ce este omul? — întreabă sf. Ioan Gură-deaur. Ființa pământească, căreia i s'a dat cu împrumut viață trecătoare, și care nu poate înlătura moartea; fiară neîmblânzită, cu puterea ei... Se tulbură, dar până la sfârșit va pieri... Ca focul arde, și ca paiele se preface în cenușă. Ca vârtejul de vânt se înalță, dar ca praful pier. Ca para focului se aprinde, dar ca fumul se împrăștie. Ca floarea se împodobește și ca iarba se usucă”.

Așadar, ca umbra trece viața noastră și toți vom muri. Când? — nimenea nu știe. Căci moartea n'alege, fie tânăr sau bătrân. „Dreptaceea — zice Domnul — priveghează, că nu știi ziua, nici ceasul în care Fiul Omului va veni” (Mt. 25, 13). Fără de veste va veni Judecătorul la adouăvenirea sa. Dar și pentru fiecare om în parte la moartea sa. Căci „este rânduit oamenilor să moară odată, iar după aceea este judecata” (Evr. 9, 27). E vorba de Judecata particulară, îndată după moarte. Așa încât, să reținem, că viața nu se sfârșește, cum mulți ar vrea, sub câteva lopeți de țărână, ci continuă și'ntr'o altă viață fără de sfârșit, unde fiecare va primi răsplata. Moartea e numai un termen până când putem lucra pentru mântuirea noastră. Așa zice Domnul: „Mie mi se cade să lucrez lucrurile celui ce m'a trimis, până este ziua, căci vine noaptea, când nimeni nu poate lucra” (Io. 9, 4). Noaptea aceasta este moartea. Așadar, Dumnezeu „când a îngăduit moartea, a îngăduit-o cu gândul ca să te înțelepțești prin pedeapsă, și devenind mai bun, să poți fi adus iarăș la nemurire” (sf. Ioan Gură de Aur). Cu alte cuvinte, gândul că după moarte avem să dăm seama de viața noastră, la un termen pe care nu-l știm, ne este un prețios memento care ne îndeamnă, cu putere, să ne trăim această viață după voia lui Dumnezeu.

Astfel scriau profetii: „Pregătește-te să te nătlănești cu Dumnezeul tău, Izraile” (Amos 4, 12). Și aceste cuvinte potrivite pentru un popor se potrivește mai vărtos și pentru fiecare din noi

care se cuvine cu Psalmistul a ne ruga: „Invață-ne, Doamne, așa să socotim zilele noastre, ca să dobândim inimă înțeleaptă” (Ps. 89, 13). Adecă gândul morții să ne dea înțelepciunea vieții, ca în toate lucrările noastre să facem ce e plăcut lui Dumnezeu. Sau, precum atât de frumos stă scris: „In toate cuvintele tale, adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale, și în veac nu vei păcătui” (Isus Sirah 7, 38). Adu-ți aminte de moarte — Memento mori. Și dupăcum sf. Vasilie cel Mare spune: Adu-ți aminte că „moartea păcătoșilor este rea, căci pentru ei urmează pedeapsa, ca și pentru bogatul care era îmbrăcat în porfiră și vison și care se veselea în fiecare zi luminat.. Deaceia cei care se folosesc în chip rău de trupul acesta și fac din el slujitorul oricărui păcat, își pregătesc o moarte cât se poate de rea”. Iată, prinurmă, de ce trebuie să ne aducem pururea aminte de moarte.

Sf. Ioan cel Milostiv, patriarhul din Alexandria, vrând ca întotdeauna să-și aducă aminte de moarte, și prinurmă să fie pregătit spre aceasta, pusese să-i zidească mormântul, dar să nu-l termine, iar la praznice mari porunci meșterilor să vie la dânsul, și înaintea tuturor să i zică: „Stăpâne, mormântul tău încă nu e terminat. Poruncește-ne să l sfârșim, căci moartea ca furul vine și nu știi în care ceas va sosi”.

Iată ce însemnătate are această învățătură pentru viața noastră morală: Dacă ne gândim bine la sfârșitul nostru, desigur ne vom feri de păcat. Dar pentru aceasta „întru toate faptele și gândurile tale, s'ar cădea să fii așa (a și cum astăzi ar trebui să mori. Dacă nu ești gata astăzi, cum vei fi mâine? Ziua de mâine este o zi nesigură, și cine ți-a spus că vei ajunge până dimineața? Ce fericit și înțelept e acela care se silește a vieții așa cum în ceasul morții va dori să fi viețuit!” (Urmarea lui Hristos). Așadar: „In toate cuvintele tale, adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale, și în veac nu vei păcătui” (Sirah. 7, 38). Nu imita pe bogatul nebun care s'a îngrijit numai de bunătățile „strânse pentru mulți ani”, iar de sufletul său, care i s'a luat chiar în acea noapte, n'a purtat grijă. Pentru fiecare zi trăită dă laudă lui Dumnezeu, și în pragul fiecărei zi ce vine gândește-te că ar putea să fie ultima zi, și trăește-o în consecință. Adu-ți aminte de moarte — Memento mori. B.

Cărți

Pr. C. Dron și Pr. C. Vuiescu: SFÂNȚA LITURGHIE, lămurită pe înțelesul tuturor. Editura ziarului „Universul” 1943, pag. 191, 140 lei. Volumașul de o execuție tehnică ireproșabilă, în culori, are pe copertă icoana Cinei celei de taină și cuprinde următoarele capitole:

I. Slujirea lui Dumnezeu.

1. Legea creșterii fără schimbare, 2. Cult sau slujire, 3. Jertfele, 4. Jertfa cea mare, 5. Sfânta Cină, 6. Liturghia noastră.

II. Sfânta Liturghie.

1. Alcătuire, 2. Pregătire (Proscomidia) 3. Liturghia sf. Ioan Gură de Aur, 4. Evanghelia și Apostolul care se citește în Duminecile și sărbătorile de peste an. 5. Sinaxar.

Icoane: Cina cea de taină, Jertfa lui Avel, Jertfa lui Noe, Jertfa cea Mare, Drumul Crucii, Invierea Domnului și o seamă de gravuri lămuritoare a obiectelor de cult.

Carte foarte folositoare atât pentru preot, care o poate întrebuița ca *liturghier de buzunar*, cât și pentru mireni, cari se lămuresc pe deplin asupra tuturor actelor de liturghice, având în același timp o *prețioasă carte de rugăciuni*, tovarășă nelipsită dela slujirea sfintei Liturghii.

• Bibliotecă Diecezană are în depozitul său 200 exemplare din această carte. O recomandăm atențiunei preoțime și credincioșilor iubitori de cult. — ct. —

Emilian Vasilescu: LECȚII INTRODUCATIVE IN FILOSOFIE ținute studenților în Teologie. București 1943, 88 pagini 180 lei.

Noua lucrare a d-lui Emilian Vasilescu, recent chemat profesor la Academia Teologică din Sibiu, cuprinde cinci lecții de introducere în filosofie, având de subiecte: obiectul filosofiei, raportul dintre filosofie și religie, raportul dintre filosofie și știință, greutățile studiului filosofiei și foloasele sale, și metodele și împărțirea filosofiei.

Expunerea literară, limpede și documentată a lecțiilor, ceea ce caracterizează toate scrierile d-lui Emilian Vasilescu, face ca lecțiile D-sale publicate să fie o modestă dar prețioasă contribuție la lămurirea unor probleme filosofice în strânsă legătură cu gândirea creștină. Le recomandăm tuturor studenților și iubitorilor de filosofie creștină.

REVISTA DE ISTORIE BISERICESCĂ. Publicație trimestrială. Director: T. G. Bulat, prof. univ. Craiova, Str. Madona Dudu 64. Abonamentul anual 600 lei.

Este cel dintâi număr dintr-o revistă dedicată exclusiv cercetărilor privitoare la Istoria Bisericească. Cel dintâi număr și cea dintâi încercare de acest fel, la noi.

Revista apare cu sprijinul material al I. P. S. S. Mitropolitului Nifon al Olteniei, sub direcția d-lui T. G. Bulat, profesor de Istorie Bisericească la Facultatea de Teologie din București.

Primul număr al revistei se prezintă în condiții foarte mulțumitoare. În cuprinsul celor 160 de pagini, semnează articole și studii: I. P. S. S. Mitrop. Nifon: Cuvânt înainte; T. G. Bulat: Cuvânt lămuritor și: Eusebiu de Cesarea, istoric al Bisericii primare; Prof. T. M. Popescu: Confesionalism și obiectivitate în Istoria Bisericească; Marcel Romanescu: Odoarele noastre Bisericești; Pr. C. Bobulescu: Pocrovul; Prot. Gh. Cotoșman: Vechimea organizației naționale bisericești la Românii bănățeni; Pr. I. Popescu-Cilieni: O catagrafie a Episcopiei Râmnicului; T. G. Bulat: Bibliografia studiilor de Istorie Bisericească (în rev. Biserica Ort. Română). Dări de seamă.

Informațiuni

■ ZIUA M. S. REGELUI MIHAI I a fost sărbătorită în toată țara, prin doxologii în biserici și prin festivaluri patriotice în școli, cazărmi și căminele culturale.

La Arad, tedeumul a fost oficiat de către P. S. S. Părintele Episcop Andrei, asistat de un sobor de preoți și diaconi, în prezența d-lor Gen. S. Banciu prefectul județului, Gen. Al. Saidac, Dr. Oct. Lupaș primarul orașului și a d-lor ofițeri și reprezentanți ai autorităților publice.

Cuvântările ocazionale le-au rostit Păr. P. Bogdan în Catedrală și dl Gen. Al. Saidac în fața companiei de onoare și a numerosului public din piața Catedralei, după care a urmat defilarea.

■ D-L PROF. IOAN LUPAȘ, marele nostru istoriograf și membru al Academiei Române, a împlinit acum trei ani vârsta de 60 ani. Se proiectase cu acel prilej sărbătoarea D-sale, dar împrejurările nefericite din toamna anului 1943 au făcut ca festivitatea să fie amânată, până în 29 Octomvrie 1943, când într-o ședință festivă a Academiei Române, a fost sărbătorit și omagiat prin cuvântări rostite de către dl prof. Al. Lapedatu, președintele comitetului de inițiativă și de către dl prof. I. Simionescu, președintele Academiei.

Cu ocazia aceasta s'a predat ilustrului dascăl de istorie și preot ardelean, un volum omagial, la care au colaborat vreo 100 de prieteni și ucenici de-ai sărbătoritului.

— Ședința festivă a început printr-o comunicare, făcută de dl prof. I. Lupaș, despre „Doi precursori ai lui Horia în audiență la curtea împărătească din Viena”. E vorba de vestitul țaran Oprea Miclăuș din Săliștea Sibiului și de preotul Moise Măcinic din Sibiul, care în 1752 au fost primiți în audiență de către împărăteasa Maria Terezia, pentru a cere libertate religioasă pentru credința Românilor ortodocși din Ardeal. Despre călătoria acestor doi luptători la Viena se știa și până acum, dar despre audiența lor la împărăteasa nu se știa nimic. D-l prof. Lupaș a aflat de ea în procesul-verbal de anchetă, pe care D-sa l-a aflat în arhiva cancelariei aulice transilvănene din Viena. Din răs unsurile date și cuprinse în acest proces-verbal se constată că cei doi luptători, închiși pe viață în temnița din Kufstein, au fost condamnați ca „tulburători ai liniștei publice”.

■ P. C. ARHIM. ATANASIE DINCĂ, starețul mănăstirii Căldarușani și exarhul mănăstirilor din Muntenia, a fost numit vicar patriarhal și delegat cu serviciul la conducerea Consiliului Central Bisericesc. Instalarea i s'a făcut Vineri în 5 Noembrie, în prezența consilierilor patriarhali.

■ IN MONITORUL OFICIAL Nr. 25 din 2 Noembrie 1943 s'a publicat Decretul-lege Nr. 723, prin care toate bunurile fostelor școli confesionale din Ardeal trec și rămân definitiv întabulate pe parohiile respective. Ele continuă a fi folosite ca localuri pentru școlile de Stat. Intreținerea lor se va face prin subvenții care se vor acorda parohiilor. Procesele intentate în cauza acestor școli, prin efectul acestui Decret, se sting.

■ **CONFERINȚĂ CATEHETICĂ.** Într-o atmosferă de colegială convenire s'a desfășurat conferința catehetică a protopopiatului Gurahont. La ora 9, preoțimea s'a întrunit în sf. biserică unde s'a săvârșit chemarea Duhului Sfânt și s'a rostit predica pentru copii.

După slujba din sf. biserică, preoțimea a trecut la școala primară, unde s'a desfășurat programa conferinței. Prin cuvinte pline de tâlc și îndemn pastoral și catehetic, P. C. Protopop Constantin Lazar deschide ședința. Lecția despre Sf. Treime la clasa IV o predă Pr. P. Glăvan. Iau parte la critică Preoții Dr. Popa, Roxin Jiva, Neamtu, Cereanț și Băru. Se declară lecția ca reușită și bine predată.

Tema teoretică: „Cinstirea eroilor și adorarea lui Dumnezeu“ o citesc Pr. A. Mitroi, Dr. R. Popa și Il. As'aluș. Cele trei lucrări s'au întregit una pe alta. Concluzia lor este că: eroii trebuie cinstiți, sfinții venerați și lucrurile lor, iar Dumnezeu trebuie adorat. Se declară ca succese și bine lucrate și alte lucrări.

De încheiere, Păr. Protopop mulțumește tuturor pentru zelul și interesul ce-l arată tot mai mult problemelor actuale și de interes duhovnicesc educativ.

Coresp.

Școala de Duminecă

47. Program pentru Duminecă 21 Nov. 1943.

1. *Rugăciune*: Doamne și Stăpânul vieții mele... (Ceaslov, pg. 20).

2. *Cântare comună*: Câți întru Hristos v'ați boțezat...

3—4. *Cetire 1 Evangheliei* (Luca 12, 16—21) și *Apostolului* (Efeseni 5, 8—19) zilei, cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: De Tine se bucură...

6. *Cetire din V. T.*: Tot despre porunca IV. dz. (Calea Mânt. Nr. 12 din 23 Aug. 1942).

7. *Povește morale*: Alte pilde. (Pildele lui Sol. c. 30).

8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc.).

9. *Cântare comună*: Unul Sfânt, unul Domn...

10. *Rugăciune*: Stăpâne, Doamne, Dumnezeuul nostru, carele singur știi boala ticălosului meu suflet și leacul acestuia, tămăduiește-l cum știi, pentru mulțimea milei Tale și a îndurărilor Tale! Căci din faptele mele nu-i cu puțință a pune peste ele alifie, nici untdelemn, nici legături. Dar Tu, cel ce ai venit să chemi la pocăință, nu pe cei drepiți, ci pe cei păcătoși, ai milă și îndurare și Te milostivește spre dânsul, rupe zapisul faptelor mele celor multe și urite și mă povățuește la calea cea dreaptă, ca umblând întru adevărul Tău, să pot scăpa de săgețile vicleanului, și așa să stau fără de osândă înaintea înfricoșatului Tău scaun, slăvind și laudând Prea Sfântul Tău nume în vecii vecilor. Amin.

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 4404 1943.

Comunicate

Am dispus de repetite ori C. Părinți preoți a activa cu râvnă și dragoste în Comitetele locale I.O.V. Asistența și ocrotirea invalizilor, orfanilor și văduvelor e una dintre obligațiunile principale ale preotului,

Tipografia Diecezană Arad, Inreg. Cam. Ind

ea încadrându-se în activitatea caritativă a Bisericei. C. Păr. preoți sunt membri de drept în Comitetele locale I. O. V.

Șeful biroului I. O. V. e învățătorul. Cum în majoritate învățătorii sunt mobilizați și din această cauză Comitetele I. O. V. nu se întrunesc, sau se întrunesc foarte rar, iar problemele I. O. V. sufăr, *dispunem ca, în lipsa învățătorului, preotul să conducă biroul I. O. V.*

Arad, la 30 Octomvrie 1943.

† **ANDREI**
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

Nr. 4648/1943.

Ministerul Economiei Naționale, Cabinetul Ministrului cu adresa Nr. 2686/1943, comunică, că „în ultimul, timp foarte mulți evrei se prezintă la licitații publice, pentru tot felul de furnituri, fie sub numele propriu, fie, mai ales, în numele patronilor români. Potrivit hotărârii Consiliului Interministerial din 29 Septemvrie 1943, organele parohiale și protopopești sunt îndatorate a fi foarte atente la ținerea licitațiilor și darea comenzilor, spre a înlătura cu desăvârșire elementul evreesc dela licitații, sub orice formă s'ar prezenta.

Arad, la 3 Noembrie 1943.

† **ANDREI** Episcop. **Sava Tr. Seculin.**
consilier, referent eparhial.

Nr. 4750, 1943.

Preotul Stelian Vasilescu, fost paroh la biserica albaneză, din București, a fost *caterisit* pentru vina prestării serviciilor religioase la Crematoriu.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4752 1943.

Se atrage atențiunea C. Păr. preoți, conducători ai oficiilor parohiale, ca să întocmească, până la data de 1 Decemvrie a. c., lista membrilor Adunării parohiale.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4555 1943.

Concurs

Pentru îndeplinirea prin *alegere* a parohiei de clasa a III-a (*treia*) Ramna, protopopiatul Buteni, se publică concurs cu termen de 30 de zile.

V E N I T E :

1. Sesiunea parohială de 32 jughere cadastrale.

2. Stolele și birul legal.

3. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial.

Preotul ales va plăti impozitele după beneficiul preoțesc din al său.

Recurenții, cu prealabila aprobare a protopopului sau a Consiliului Eparhial, se vor prezenta în sf. biserică din Ramna, pentru a servi, cânta și cuvânta și a face cunoștința credincioșilor.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 2 Noembrie 1943.

† **ANDREI**
Episcop.

Traian Cibian
cons., ref. eparhial.

și Com. Nr. 4246/1943. Tipărit 12 XI. 1943